

EMLÉKEIM A BUDAPESTI SZABÓ JÓZSEF GEOLÓGIAI TECHNIKUMRÓL

BARÁTOSI József

Nagykanizsán, az ottani vegyipari technikum negyedik párhuzamos első osztályaként, az 1951/52 tanévben kezdődött meg Magyarországon a középfoku geológus oktatás. Mint a budapesti vegyipari technikum igazgatója tapasztalatcserelátogatás során ismerkedtem meg a geológus tagozattal és ottani problémáival. A minisztériumnak tett jelentésemben javasoltam, hogy a geológus képzést egyetemi városba tegyék, ahol több segítséget kaphat az ország egyetlen geológus képzése fejlődésében, és olyan városba mint Veszprém vagy Budapest, ahol a környék földtani felépítése jó lehetőséget ad az egynapos gyakorlati kirándulásokhoz.

Akkor nem gondoltam arra, hogy a minisztérium már a következő tanévben Budapestre és éppen a vegyipari technikumba helyezi át a geológus tanítványokat. A vegyipari technikumban különben is szűkében voltunk a tantermeknek és most újabb két osztályt elhelyezni... az alagsorban tudtuk csak megoldani. Mégis nagy örömmel fogadtam a döntést, mert az egyetemen ásványtan, kristálytan volt kedvenc tantárgyam és dr. Mauritz Béla professzoron keresztül megszerettem a geológiát. Nyertem is egy kristálytani pályázatot, majd tanári oklevelem megszerzése után egy éves geológiai ösztöndíjat kaptam és ez adta a bátorságot, a szeretetet, a geológus diákjainkkal foglalkozni.

Nagyrészt vidéki diákjaink elhelyezését kollégiumokban kellett biztosítani. Tanácsi kollégiumokban, ahol más iskolák tanítványai mellett kellett bizonyítaniuk, hogy megérdemlik a támogatást. Jól bizonyítottak. Ma, most, innen is dicsérem munkájukat, magatartásukat, helyt álltak... A Lórántffy Zsuzsanna uti, majd a Thököly uti diákotthonban a lányok, a Szabó Ilonka-utcai végül a Rózsák terén lévő diákotthonban nyertek elhelyezést a fiuk. Már a nyári terme-

lési gyakorlatukon meglátogattam leendő tanítványainkat Balatongyörökön és Szegeden. Az 1952/53 tanév nagy gondja lett tanítványaink munkaruhája. Legyen csak köpeny, vagy zubbony és nadrág a lányoknak is! Akkor ez még nem volt divat. A lányok huzódoztak tőle.

A Pálvölgyi cseppkőbarlangba vezetett gyakorlatunkon a Tyuklétra megmászása eldöntötte a kérdést. A lányok is vállalták a hosszunadrágos munkaruhát.

Ebben az évben a Vegyipari Minisztériumból és a Bányászati Minisztériumból, összevonással lett a Bánya- és Energiaügyi Minisztérium (BEM). A vezetésemre bizott kétféle iskola két minisztérium helyett egyhez, a BEM-hez, annak Oktatási Osztályához tartozott. A Vegyipari Minisztérium Oktatási Osztályának vezetője lett a vegyipari technikum igazgatója, én a geológiai tagozat igazgatóhelyettese. Az új tanévben már 3 geológus osztályról kellett gondoskodni az elhelyezés és a tanári kar szempontjából. A BEM Oktatási Osztálya felhatalmazott, hogy a geológus tanulóknak keressek önálló épületet az 1953/54 tanévre. Ez augusztusban volt. Találtam üres iskolaépületet Kőbányán, a Pataki István téren. Igaz csak fabarakkok, lebontásra itélve, de a Fővárosi Tanács iskolája már kivonult onnan és nekünk jó lesz míg ujjat találunk. Utánunk még egy iskola is használta ugyanezt az épületet.

Megvolt az önálló épületünk, megszületett az önálló geológiai technikum. Tantermünk elég volt, a vegyipari technikum régi padjait megkaptuk, egyik tanteremben volt a tanári-szoba és az iskola-vezetés, gondnok együtt, egy tanterem volt a tornaterem. A szeptemberi tanévnyitó ünnepélyt, az előírt időben tudtuk megtartani, erre a tanévnyitó ünnepélyre a Magyar Állami Földtani Intézet (MÁFI) egykori professzoromat dr. Mauritz Bélát küldte ki. Megvolt az önálló geológiai technikum önálló tanári kara is. Az iskolához kinevezett első tanárunk Mattyasovszky Jenőné volt, aki a vegyipari technikumból jött velünk. A már ott is tanított Vitális György volt a geológusunk, Vendl Anna a geológus technikusunk, Korber Ernő tanította a földrajzot, biológiát, őslény-

tant, Kelemen László dr. a fizikát, matematikát, Weörös Gyula dr. a magyar és az orosz nyelvet, Rajnavölgyi Géza dr. a történelmet, Barátosi József a kémiát. Sok munkát jelentett gondnokunknak, Iffy Istvánnak és valamennyiünknek az iskola szakszerű felszerelése, amit a lehetőség és szükségszerűség egyeztetésével lehetett és kellett beszerezniünk folyamatosan. Nagy segítséget jelentett, hogy a vegyipari technikumi oktatásunk idejéből beszerzett filmvetítőgépet magunkkal hozhattuk.

Még nagyobb volt az örömünk és az ifjuság lelkesedése, amikor a MÁFI-tól kiállító szekrényeket kaptunk és a tanulóink által a gyakorlati kirándulásokon és a termelési gyakorlatokon már eddig gyűjtött ásványokat, kőzeteket, ősmaradványokat, kiállíthattuk. Tanulóink nagy szeretettel gondozták, tanulmányozták a kiállító-szekrények tartalmát. A szekrényekből néhány még ma is használatban van Tatabányán, az iskolánkból lett Szabó József geológiai szak-középiskolában.

Ez a tanév, a közös tanári szoba, s minden gondunk mindannyiunké, az akaráss, megmutatni, hogy méltók vagyunk önállóságunk elnyerésére összeforrasztotta a tanárokat, a gondnokot, a takarító személyzetet. Valamennyien szerettük diákjainkat, velük együtt lelkesültünk örömeikért, munkájukért és mindannyian szívből énekeltük (és úgy is éreztük) diákjainkkal a Nagykanizsáról magukkal hozott dalt : "21, 22, 23, geológus a legelső a világon..."

Ebben a tanévben, és azután még vagy 15 évig, sűrűn kerestem fel az általam ismert professzorokat, tanácsot kérni tőlük, irányítást kapni, hogy a geológiából középfokon mit tanítsunk, merre fejlődjön a ránk bízott egyetlen geológiai technikum. Néhai Vendl Aladár, Papp Ferenc, Vadász Elemér, Vitális Sándor, Kertai György, a MÁFI vezetői és osztályvezetői, a földtani tanszékek ma is élő akkori vezetői szívesen fogadtak és felkarolták iskolánkat.

Az 1954/55-ös tanévre már újabb épületbe költöztünk, Kőbányáról Albertfalvára (Bp. XI., Szabadság ut 18.), egy emeletes kőépületbe és az iskola itt működött 22 évig, mindaddig, amíg Tatabányára, a Péch Antal aknászképző bányaiipari technikum épületébe nem költözött, ahol jelenleg is működik. Az 1954/55 tanévben dr. Medgyes Béla igazgató vette át az iskola vezetését, Épületünk kicsi volt, 4 tanterem, 3 szertár, konyha, ebédlő, volt minden, tornatermünk nem volt. Tanári szobánk kicsi, irodánk kicsi, igazgató és igazgatóhelyettes ugyanabban a szobában dolgozott. Ebben a tanévben a geológiai technikum már 4 osztályra fejlődött fel, minden évfolyamból az I. osztálytól a IV. osztályig volt osztályunk, az iskola tanulólétszáma körülbelül 100 fő. Az volt a vélemény, hogy évi 25-30 geológus-technikus képzése elég lesz Magyarországnak.

A végzett tanulóink az üzemekben is jól megállták helyüket. Néhányan a legjobbak közül egyetemre mentek, a legtöbben továbbra is geológiánál maradtak, de volt 1-2 más szakra beiratkozott egyetemi hallgató is a végzettek között. Van például geodéta, jogász, és orvos is stb. Az üzemek hamarosan keresték, igényelték a frissen végzett technikusokat. Több üzem már a nyári szünetekben kötelezően termelési gyakorlatot végzők közül kiszemelte a neki alkalmas gyerekeinket és a technikum elvégzése után igyekezett a kiválasztottat meg is szerezni. Az üzemek évről évre kora tavasszal közölték iskolánkkal, hogy hány geológus technikusra lenne szükségük. Nem egy nyári termelési gyakorlatról visszatérő tanulóink jelentette örömmel, hogy a jövő nyári gyakorlat elvégzésére az üzem visszahívta, meghívta szinte. A képesítővizsgák ideje előtt, az iskola által kitűzött napon megjelentek iskolánkban a mérnökök, vagy geológusok, illetve a személyzetisek üzemük képviselőjében és az így alakult bizottságok előtt, igazgató, igazgatóhelyettes és műhelyfőnök jelenlétében, az egyenként bizottság elé hívott tanulóval ismertették, mely állások között válogathat. A tanulókat az évi tanulmányi eredményük értékének megfelelő sorrendben engedték választani a jobb, illetve a még szabad állások közül. Első munkaadóját tehát ő választhatta meg. Persze voltak, akiket személy szerint kerestek a személyzetisek a náluk végzett nyári jó

munka alapján. Sok volt növendékünk még ma is az általa elsőként választott munkahelyen dolgozik.

Rendezvényeinket, iskolanapunkat a MÁFI és a szakmai egyetemi tanszékek geológusai felkeresték, előadásokat tartottak nálunk, velünk éreztek, segítettek minket. Iskolánkat Szabó Józsefről, a legnagyobb és legkiválóbb magyar geológusról neveztük el, akinek a Kerepesi uti temetőben lévő sírját nevenapján mindig megkoszorúztuk. Több esetben a Magyarhoni Földtani Társulattal egy időben vonult ki diákságunk.

A technikumban tanított tantárgyakat és azok anyagát úgy állítottuk össze, hogy kettős célját legjobban elérhette. Szükséges volt mindazokat a tárgyakat tanítani, amit általában a középiskolák tanítottak. Ezek a következők: magyar, orosz, történelem, matematika, testnevelés, majd a szakközépiskolában a világnézetünk alapjai. Szakmánkat előkészítő tantárgyaink voltak: földrajz, biológia, fizika, kémia, szabadkézi rajz, ábrázoló geometria. Szaktárgyaink voltak: általános földtan, ásványtan, kőzettan, őslénytan, történeti földtan, Magyarország földtana, teleptan, térképismeret, szakrajz, bányaműveléstan, föld- és bányaméréstan, mélyfurás-kutatás, munkavédelem, és 1959-től elektrotechnika.

Gyakorlati órák voltak: kémiai, ásványtani, kőzettani, növény- és állattani, őslénytani, földtörténeti, Magyarország földtani, teleptani, föld- és bányaméréstan; majd 1968-tól (szakközépiskola) geofizikai gyakorlat.

A földtani és a földtani vonatkozású tárgyak irányító tanmenetét és a gyakorlati kirándulások tervét Vitális György dolgozta ki.

Az első, második, harmadik és negyedik osztályok tanévenkénti együttes óraszámára 136 és 140 között változott, a szakközépiskolában tudomásom szerint 149 lett. Ebből az óraszámából évi 23, majd lassan 27-29 lett, a négy évfolyam gyakorlatokra fordított óráinak együttes óraszámára.

A Szabó József geológiai technikum tanulói nem lettek szakbarbárok. Igyekezünk velük megszerettetni szaktárgyaikat éppen úgy, mint a nem szaktárgyaikat.

Ezt bizonyítják szakköreink, ünnepélyeink, rendezvényeink is. Volt sportkörünk, énekkarunk, színjátszó csoportunk, fotokörünk, természetjáró csoportunk. Természetesen volt geológiai, őslénytani és kémiai szakkörünk is. Igaz, hogy ekkor már a négy osztályra tervezett iskola minden osztályában párhuzamos A és B osztályokat találunk. Eleinte összesen 8 osztály volt, majd néhány éven át 12 osztályban neveltek tanáraink. Iskolánkba felvételre jelentkező mindig sok volt. Azokat eleinte felvételi kirándulásokon és ilyen célú vizsgán kellett megszünnünk, később sajnos már csak un. beszélgetések során kereshettük ki a jobban a mi iskolánkba valókat.

A négy tantermes iskolánk most már csak anyaiskola. Tanáraink a XI. kerületi Kaffka Margit gimnáziumban, a Váli utcai iskolában és a Bükköny utcai kollégiumi épületünk (ezt időközben szerveztük meg) három tantermében tanítanak az anyaiskolán kívül is. Óraváltáskor 8 villamos megálló hosszában kell tanárainknak órát váltani, ami az évi órarend szerkesztésénél is sok gondot okozott. Nehezítette munkánkat, hogy a kémiai laboratóriumban, mert ez is volt iskolánknak, csak 16-an fértek el jól, de ugyanez volt a helyzet a geológiai gyakorlatokon, a szertárban, szűken voltak az időközben épített kis tornateremben azaz öltözőben, és nem fértek el egy időben a rajzoló tanulóink sem egész osztályukkal. Ezeket az órákat tehát fél- fél osztálylétszámmal kellett az órarendbe beállítani, és a fél osztálynyi foglalkoztatásokat egyeztetni kellett, hogy ugyan az a tanár taníthassa az osztály másik felét is. A Szabadság uton 4, a Bükköny utcában és a Kaffka gimnáziumban 3-3. A Váli uti iskolában 2 osztályunk tanul. Ebben az időben az iskola főhivatású tanárainak létszáma is megnövekedett, de sok óraadó tanár segítségét is igénybe vettük, különösen a "humán tárgyak" ellátására. Ezzel biztosítottuk a kihelyezett osztályaink ottani, állandó tanári felügyeletét is, az iskolával a közvetlen kapcsolatot. A már említett óraadókon kívül más iskolákban, Nehézipari Minisztériumból (NIM) és nem egyszer egyetemi tanársegédek közül sikerült néhányat megnyerni az iskolánkban való oktatásra.

A délelőtti oktatásunkat délután folytattuk tanulószoba szükségszerű működtetésével és esti levelező tagozaton. Első délutáni tanfolyami oktatásunkat már a Thököly uti vegyipari technikumban kezdtük. Itt a MÁFI-val együtt "káderképző" tanfolyamon segítettünk. Majd megszerveztük a "Bányász levelező tagozatot" nálunk, eddig csak vidéken lehetett bányász-levelezőt végezni. 1958-tól geológus levelező tagozatunk is volt. Természetesen ennyi munkához egyre több és több óraadó szakembert kellett óraadó tanárként foglalkoztatnunk. Később a bányász levelező tagozat nálunk férőhely hiányában megszűnt.

Diákjaink KISZ élete jó volt. Dicséretet a XI. kerületből többször kaptunk. Nem egy XI. kerületi felvonuláson a diákok sorait mi nyitottuk meg. Igaz ez azért is szép volt, mert a geológiai technikum diáksapkája a bányász sapka volt.

A nyári termelési gyakorlaton végzett munkáért már fizetést is kaptak a tanulók. Ezen a jövedelmen kívül még két szervezett pénzszerzési forrása volt tanulóinknak. Az egyik, hogy évről évre szerződést kötöttünk a Tanszergyártó Vállalattal magyarországi ásványok és kőzetek begyűjtésére és átadására. A kapott pénz egy részét a tanuló kapta meg, nagyobb részét közös célra, segélyekre stb. fordítottuk. Még csónakot is vettünk belőle. A pénzt természetesen gondnokságunk kezelte és miniszteri hozzájárulással használtuk fel. A szerződésben szereplő ásványokat és kőzeteket a megfelelő példányszámban a tanulók gyűjtötték össze, faragták ki a kézipéldányokká az iskoláknak adandó gyűjteménybe.

Gyűjtötték a gyakorlati kirándulásokon, nyári terepgyakorlatukon, szakköri kirándulásaikon és egyes fajtákat, ha lelőhelyeik felé nem jártunk, egyenesen erre a gyűjtésre szervezett út alkalmával. Magyarország iskoláinak szertárait tehát mi is segítettük... Másik pénzszerzési forrás volt 1961-től 1975-ig a Budai Várbarlangban való szakszerű idegenvezetés. Természetesen tanári felügyeletem mellett. A Várbarlangban voltak visszatérően pl. orosz

intézmények csoportjai, ezek már név szerint előre kérték az oroszul jól vezető diákjainkat, ismerték őket. Volt diákunk, aki angolul, másik németül vezetett. Gyakran szakemberek előtt kellett szakdolgozokról beszélniük. Más-
kor engedetlen csoportot kellett fegyelmezetten végig vinni a labirintuson. Megtanultak emberekkel bánni. Munkájukért a vezetés napjára (élelmezés, közlekedés stb. térítés) 100.- Ft-ot kaptak egy-egy napra. Ha csak a vasárnapokat vesszük figyelembe és vasárnaponként csak 4 tanulót, akkor is évi 20.000.- Ft volt amit diákjaink ezen a címen kaptak kézhez. De volt olykor hétköznap délután, olykor filmezés is... Természetesen volt barlangkutató csoportunk is.

Iskolánk tanulmányi fejlesztését az üzemektől hozzánk eljuttatott igények, a tanulmányi kirándulások, helyesebben terepgyakorlatok alkalmával felkerekített bányák, üzemek szakembereivel folytatott tapasztalat-cserék, a Központi Földtani Hivatal (KFH) és a MÁFI, a földtani tanszékek és a NIM szakemberei segítették, irányították. Kivette részét ebből a munkából a Magyarhoni Földtani Társulat, az OKGT (Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt), a Magyar Hidrológiai Társaság és később a Magyar Geofizikusok Egyesülete is segítette a fejlődésüket. Jó kapcsolatunk volt a Bányászok Szakszervezetével, 1963-tól iskolánk valamennyi tanára átlépett a Bányászok Szakszervezetébe. Tanulóink munkáját, versengését a több tudásért elősegítette a Magyar Nemzeti Múzeum is. Nem csak gyűjteményünket gyarapította a jobb szemléltetés érdekében, hanem rendszeres szakmai muzeumlátogatásunkból fakadóan évről évre ott rendeztük meg, szakembereik segítségével a "Muzeumi vetélkedőket". A verseny helyezettjei jutalomban részesültek éppen úgy, mint a jó tanulmányi eredménnyel tanévüket végző tanulók valamennyi osztályból. Könyvjutalomra a szülői munkaközösség is biztosított pénzt, az ásvány-kőzet-pénz is juttatott. Egy időben a NIM nálunk tartotta országos versenyét is, a mi rendezésünkben és felügyeletünk mellett.

A felsorolt törődők tanácsai alapján, az ország egyetlen geológiai technikumban könnyű volt követni a korszerű igényeket. Kis példányszámban (egyetlen iskola) megjelenő tankönyveinket is könnyen lehetett megfelelően módosítani. Tanáraink közül tankönyvirók voltak: Vitális György, Kovács József, Hunyadi László, Barátosi József és Bognár László (iskolánk volt tanulója, a legelső osztályunk legjobb fiú tanulója). A módosuló tananyagnak megfelelően módosultak a tantárgyak nevei is, de lényegükben ugyanazt szolgálták, ám terjedelmük az új kivánalmaknak megfelelően szűkült, hogy más részük bővíthessen.

Az országos intézkedéseknek és átszervezéseknek megfelelően 1968-ban a technikumból szakközépiskola lett. Utolsó geológus technikus képező vizsgálatot 1972-ben tettek tanulóink, de 1968-tól kezdődően már szakközépiskolába iratkoztak be az új tanulók. Az iskola később a lebontásra ítélt épülete miatt Tatabányára költözött, 1975/76-ban már csak két negyedik osztály tanul és végez Budapesten, a többi osztály Tatabányán van.

Az önálló geológiai technikum vezetése tehát a következőképpen alakult: az 1953/54 tanévben Barátosi József mb. ig., 1954/55 - 1960/61 Medgyes Béla dr. ig., 1961/62 és 1962/63 Barátosi József mb.ig, 1963/64 Csöregh László dr. ig., 1964/65 tanévtől Szamos Géza ig., az 1974/75 tanévig a Budapesten tanító osztályoknál és folyamatosan adja át az iskolát Perger István igazgatónak, aki Tatabányán a Péch Antal aknász-képző bányaiipari technikum épületébe fogadja be a geológusokat. Így adódott, hogy Perger István megbízásából mint igazgatóhelyettes iskolánk utolsó budapesti tanévét én vezethettem le, mert nyugdíjba vonulásom (1970) után is rendszeresen tanítottam az iskolában, eleinte Budapesten, majd Tatabányán.

Iskolánk tanári kara is folyamatosan változott. Kezdettől 1974/75-ig tanított Mattyasovszky Jenőné, tanulóink szeretett Mária nénije. 1956-tól tanít a mai napig is, Bognár Lászlóné sz. Soproni Jolán, aki iskolánk legelső osztályának volt a legjobb tanuló leánytanulója és iskolánk elvégzése után csak

egy évig volt máshol alkalmazásban, Vitális György után Kovács József, Hunyadi László, Krolopp Endréné, majd Nagy István Zoltánné és Borza Tibor a főhivatású geológus tanárunk. Geofizikusok Józsa László és később Simon Pálné. Biológiát, őslénytant tanítanak Korber Ernő és Bagyula László. Geológus technikus tanáraink Vendl Anna után oklevelének megszerzéséig Józsa László, majd Bognár Lászlóné, Somoskői Ervin, Lambert Ferenc és Koblinger Jenőné. Főhivatású tanáraink voltak még: matematika, fizika Kelemen László dr., Ruzsa Imre, Hargitai Imre; kémia-természetrész Barátosi József, majd kémia-fizikai Fraknóy Zoltán; magyar Görög Klára, Bagyula Lászlóné és több óraadó tanár; orosz-történelem: Garay Ákos, Bersényi Iván és óraadók; testnevelés: Molnár János és Ömböly Attila.

Óraadó tanáraink voltak: Almási Béla, Ari Károly, Bagyula László, Barátosi Kálmán, Barátosi Piroska, Bodor Sándor, Bognár László dr., Bölcsh Istvánné, Conrád Aurél, Csörffőy Endre, Darabos Mihályné, Dravucz Kálmán, Dzsida Ottó, Facsinay László dr., Fáy Miklós, Finta Gerő, Forgács Tibor dr., Füst Antal, Galács András, Giday Kálmán dr., Gidai Károly, Halápy Lászlóné, Hanvay Kálmánné, Illés Gyula, Király Ernő, Kiss Mária, Kovács Tibor, Magyarai Kálmán, Mácsik István, Nagy István Zoltán dr., Papp Tibor, Rajnavölgyi Géza dr., Sikó Botond, Szabó Károlyné, Szabó Miklósné, Szathmáry Tamás, Szombathy Gyula, Varga János, Váradi Lászlóné, Weöres Gyula dr.

Mindannyian szeretjük és hiszem, hogy ma is szeretjük ezt az iskolát. Azok is, akik ott tanítottak, azok is akik ott tanultak.

Ezután az áttekintés, fejlődés és fejlesztésre való visszapillantás után szeretnék néhány képet hallgatóim elé vetíteni, azzal a céllal is, hogy emlékeink felidézése közben, néhány élményről, tanítási és nevelési munkarészletünkről beszámoljak, hogy visszaidézzem a geológiai technikum életét képben és szóban. Iskolai életünk az épületen belül nagyjából úgy zajlott le mint minden

iskoláé. Tanultunk, rendezvényeinken táncoltunk - volt évenként geológus tánctanfolyamunk is - hallgattunk előadásokat, színházba, muzeumokba jártunk stb. Iskolánk különleges sajátossága volt megismerni országunkat geológus szemmel nézve, közel jutni a természethez, élni tudni a természetben.

Jártuk tehát tanítványainkkal az országot, Osztályonként és évenként 10-10, vagyis évi 40 kirándulást terveztünk és tartottunk is. Ebben zömmel egy-napos kirándulás volt, de osztályonként legalább évi egy, 2-3 napos tanulmányi kirándulást teljesítettünk. Célunk volt: a geológus technikus ismerje meg országunkat a Mecsektől a Tokaji hegységig. Így tárult ki igazi értelme számunkra azoknak a szavaknak, melyeket iskolánk zászlajára irtunk: "Magyar hazád földjét szeresd, titkait kutasd!"

Tanulóink a rendszeres terepgyakorlataikról, kirándulásaikról, nyári termelési gyakorlataikról, a négy év alatt folyamatosan jegyzőkönyvet vezettek, rajzokkal, térképvázlatokkal és fényképekkel rögzítették a maguk részére mindazt, amit láttak. Megtanítottuk őket sátort verni, sátorban lakni, mert volt rá eset, hogy a termelési gyakorlat során sátorban kellett lakniok, és ez későbbi munkájuk során is bekövetkezhet. Megtanítottuk őket kerékpározni, mert volt rá eset, hogy a nyári termelési gyakorlaton kaptak kerékpárt, - használatra - mert nagy területen dolgoztak. Amikor pedig egyik tanulóink elmesélte, hogy mennyit ladikázott a Tiszán, mert ott dolgoztak, evezni is megtanítottuk őket. Volt sátrunk, kerékpárunk, csónakunk, néhány évig még "lapunk"-is, a Geológus Technikus, amelyben évi munkánk összefoglalóját ismertettük. Sátorat, kerékpárt, csónakot, meggyőző érvelésünkre a NIM engedélyezte, részben fedezte is a költségeket, részben rendezvényeink, szülői munkaközösség, ásvány-pénz tették lehetővé beszerzésüket.

Az előre megtervezett tanulmányi kirándulásainkat (terepeggyakorlatainkat) az iskola évi ellátmányába be kellett építeni, azokra a tanulóktól nem kellett pénzt kérni. A 14-18 éves gyerekeknek a természetbeni szemléltetés nélkülözhetetlen

volt, úgy nem taníthattunk, hogy a Sas-hegyre mutassunk, iskolánk kapujából ez a hegy volt látható, és azt mondjuk: az andezit, bazalt stb, hegység nem ilyen. Évi ellátmányunk megtartására ezt az érvelést egyszer fel is használtam, el is fogadták. Sátrink voltak, nyaranta két-hetes táborokat is szerveztünk. Az elsőt a Gulács hegy oldalában, ez termelési gyakorlatot is pótolta, majd Vörösberény közelében, aztán Badacsonyörsön volt többször táborunk. Egyszer Szigetszentmiklóson vizitábort is rendeztünk.

Táborainkon mindig több tanár vett részt, önként, a vezetés felelősségét vállalva. Szívesen vettünk részt mindannyian ebben a munkában is és gyermekeinkkel: sosem volt bajunk. Táborainkban mindig mi, azaz a diákok, főztek, 1-2 mama vállalkozott annak irányítására, konyhaszemélyzetünk akkor volt a táborban, amikor utána, ugyanott zwickaui német geológus tanulók táborát vezettük. Volt vizitelepünk Szigetszentmiklóson az ottani általános iskolával közösen, de volt idő, amikor büszkeségünk, a "Jó szerencsét" névre hallgató 11 személyes indián kenunk a NIM csónakházában a nagy Duna mentén tárolt és ezzel a Szentendrei-szigetet is megkerültük. Autóbuszal történő országjárásunk során, több napos kirándulásokon nem egyszer bérelt szállás helyett éjjelre sátoroztunk, ha az időjárás már engedte.

1956-ban a NIM kezdeményezésére külföldi tanulmányutat is szerveztünk. Az elsőhöz a losonci gimnáziumtól kértem segítséget azon a címen, hogy ott érettségiztem. Kaptunk is egy kollégát, aki négy napos szlovákiai utunk alatt tolmácsunk és vezetőnk volt. Április 29-től május 2-ig egy autóbusznyi (50 fős) csoporttal) a Magas-Tátrát, a Dobsinai jégbarlangot, a Vág völgyét, Körmöc- és Selmechányát kerestük fel, Iglóval és Handlovával az ottani geológus és bányász iskolákkal szinte még ma is tartó kapcsolatot építettünk ki, az iskolák később is látogatták egymást. Ugyanebben az évben a lányainkat is elvittük erre az utra, 30-an voltunk.

Később voltunk Prága mellett a Šobesini nemzetközi táborban közülük néhány-nyal ma is levelezek, megnéztük Prágát (ígérték Trilobita lelőhelyet, de csak Graptolithát találtunk) és Pozsonyt.

Szlovákiai utaink alkalmával némelyikről átmentünk a Lengyel-Tátrába is, elmentünk Krakkóig és megnéztük Wieliczka a sóbányát.

Lendületet és kedvet kapva a nyári külföldi utakhoz, előbb a zwickaui Bergingenieur Schule-val, annak geológus tagozatával, majd amikor ez a tagozat megszűnt, a brandenburgi Karl Liebknecht Schule-val alakítottunk ki kölcsönös diákcsere akciót. A csoportok elhelyezéséről, vezetéséről a vendéglátó iskola gondoskodott, élelmezését mindenki maga látta el. Így látták meg diákjaink a Keleti tengert, Rostock kikötőjét, a Német Demokratikus Köztársaságban az Érchegységet, továbbá Lipsét, Jénát, Berlint, Potsdamot, Drezdát és az Elba folyó menti homokkő hegységet. A ČSSR és az NDK után szerveztünk tanulmányi kirándulást az egyetemmel közösen Jugoszláviába is, ezek szervezője Hunyadi László tanárunk volt és ezeken én már nem vettem részt, az idő felettem is eljárt.

THE GEOLOGICAL SECONDARY SCHOOL "SZABÓ JÓZSEF"

József BARÁTOSI

Besides the university education of geologists the education of secondary school pupils in geology, who could help geologists in the field and in laboratories has been necessitated in Hungary.

The first class of the Geological Technicum "Szabó József" has been founded in Nagykanizsa in 1951/52 by the Ministry of Mining. In 1952/53 it was transferred to Budapest, into the Technicum for Chemical Industry. In 1953/54 it became an independent school and in 1954/55 it moved to its permanent building in the 11th district of Budapest. In 1971 the technicum was converted into a Geological Secondary School, following the national reorganization of secondary education.

Finishing their four year of studies the pupils make an examination qualifying them as geologist-technicians. This qualifies them to apply for university admission as well. During the four years of their studies the pupils take part in forty field excursions in Hungary (10 every year). They attend field camps with their teachers. Besides geology they are educated in chemistry (theory and laboratory work as well). By student exchange agreements they can make visits to Czechoslovakia, Poland and the German Democratic Republic.

